

Myndighet och resultatområde	Patent- och registerstyrelsen, resultatområdet företag och sammanslutningar
Automatiserat beslutsförfarande	Elektroniska handelsregisteranmälningar om verkliga förmånstagare
Datum för införande	1 juli 2019

Beslut om införande av automatiserat beslutsförfarande

1. Beslut

Genom detta beslut godkänner Patent- och registerstyrelsen (PRS) det automatiserade beslutsförfarande som infördes den 1 juli 2019 för elektroniska handelsregisteranmälningar om verkliga förmånstagare.

Det automatiserade beslutsförfarandet infördes innan den allmänna lagstiftningen om myndigheternas automatiserade beslutsfattande trädde i kraft.

2. Motivering

2.1 Inledning

Automatiserat beslutsfattande innebär ett förfarande där PRS genom automatisk databehandling träffar ett avgörande som avslutar behandlingen av ett ärende utan att avgörandet granskas och godkänns av en fysisk person.

Det finns bestämmelser om förutsättningarna för automatiserat beslutsfattande vid ett beslutsförfarande i förvaltningsärenden i förvaltningslagen (434/2003), i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan "informationshanteringslagen") samt i den materiella lagstiftning som ger PRS behörighet och i annan förpliktande speciallagstiftning, såsom språklagen (423/2003), diskrimineringslagen (1325/2014) och jämställdhetslagen (609/1986). Bestämmelserna i informationshanteringslagen och förvaltningslagen säkerställer att principer för god förvaltning genomförs, tjänsteansvaret inriktas, beslutsfattandet är transparent och kontrollåtgärderna tillräckliga.

Bestämmelser om verkliga förmånstagarnas anmälningsskyldighet finns i 5 § i handelsregisterlagen (564/2023). Bestämmelser om de ansvariga för att en anmälan görs finns i 14 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001). Inga redogörelser bifogas i regel till en anmälan om förmånstagare (se RP 228/2016 rd, s. 63–64), och PRS har en mycket begränsad prövningsrätt vid handläggningen av anmälan. Därmed har man bedömt att anmälningar om förmånstagare lämpar sig i regel bra för att avgöras automatiserat.

2.2 Förutsättningar enligt förvaltningslagen

Förutsättning för ärende som avgörs automatiserat

Enligt 53 e § 2 mom. i förvaltningslagen kan en myndighet avgöra ett ärende automatiserat, när det i ärendet inte ingår omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall eller när de i ärendet ingående omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall har bedömts av en tjänsteman eller någon annan som handlägger ärendet. Avgöranden ska grundas på behandlingsregler som har utarbetats med stöd av tillämplig lag och förhandsprövning och som avses i 2 § 16 punkten i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

Automatiserat avgörande har använts från och med den 1 juli 2019 i anmälningar om verkliga förmånstagare som lämnats in via e-tjänsten. Urvalet av anmälningar som avgörs automatiserat grundar sig på specifikationer i ett informationssystem som består av handläggningssystemet för anmälningar och av e-tjänsten på ytj.fi för inlämning av handelsregisteranmälningar. Specifikationerna har antecknats i behandlingsreglerna såsom avses i den nya lagstiftningen om automatiserat beslutsfattande. Behandlingsreglerna har bifogats till det här beslutet. I samband med att specifikationerna antecknats och bedömts har man säkerställt att ärendet avgörs enligt tillämplig lagstiftning, att ingen sådan prövning från fall till fall ingår i ärendet som skulle hindra automatiserat avgörande av ärendet samt att ärendet blir avgjort på ett sätt som tryggar informationssystemet.

Grundspecifikationerna består av att anmälan om förmånstagare har lämnats in via e-tjänsten, inlämnaren av anmälan har identifierats på ett sätt som avses i 6 § 2 mom. i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019) och att anmälan har lämnats in av en person som enligt 14 § i företags- och organisationsdatalagen har rätt att lämna in den, eller en person som hen har befullmäktigat har lämnat in den. Därtill är grundspecifikationen att endast sådana anmälningar om förmånstagare avgörs automatiserat där de anmälda omständigheterna kan antecknas i handelsregistret såsom de har anmälts, med beaktande av granskningar som ingår i PRS utredningsskyldighet. Handläggningen av anmälan kan enligt 16 och 17 § i handelsregisterlagen avslutas med ett beslut att anteckna uppgifterna i anmälan i handelsregistret, ett beslut att avskryva anmälan eller ett beslut att vägra anteckning i registret. En sådan anmälan om förmånstagare avgörs inte automatiserat där handläggningen av ärendet skulle avslutas med att anmälan avskrivs eller registeranteckning vägras.

Sådana anmälningar som förutsätter prövning från fall till fall och som därmed inte ingår i det automatiserade avgörandet består av anmälningar (a) i vilka man har gett sådana uppgifter eller redogörelser som förutsätter prövning från fall till fall eller en tjänstemans åtgärder för behandling, (b) i vilka man har skäl att betvivla riktigheten av uppgifter som anmälts för anteckning i registret eller (c) i vilka anmälan om förmånstagare måste beredas och avgöras samtidigt med en annan inlämnad handelsregisteranmälan eller ansökan. Anmälningar som inte heller ingår i det automatiserade avgörandet består av anmälningar om förmånstagare där registrets basuppgifter gällande företaget omfattar sådana tekniska fel som måste avgöras innan registrering av de anmälda uppgifterna. Informationssystemet som består av e-tjänsten och handläggningssystemet har specificerats så att ovan nämnda anmälningar om förmånstagare som förutsätter prövning från fall till fall eller

åtgärder för behandling från fall till fall styrs till en tjänsteman för att avgöras i sedvanlig ordning.

Med sådana gränsdragningar som gjorts i det automatiserade beslutsförfarandet och som specificeras närmare i behandlingsreglerna har man säkerställt att endast de anmälningar avgörs automatiserat enligt 53 e § i förvaltningslagen som inte omfattar prövning från fall till fall eller där omständigheter som förutsätter prövning från fall till fall har bedömts på förhand. Beslutsförfarandet uppfyller i detta avseende förutsättningarna enligt förvaltningslagen.

Övriga förutsättningar

Enligt 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen är en förutsättning för automatiserade avgöranden att den fysiska person som avgörandet avser avgiftsfritt till alla delar får begära omprövning av avgörandet genom en omprövningsbegäran enligt 7 a kap. eller ett jämförbart rättsmedel som behandlas hos den myndighet som har fattat beslutet eller hos en myndighet som hör till samma personuppgiftsansvarige som den beslutande myndigheten. Enlig 2 mom. i samma paragraf, vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas dock inte, om en parts yrkande, som inte rör någon annan part, godkänns genom ett automatiserat avgörande.

PRS avgör automatiserat endast sådana anmälningar om förmånstagare som kan antecknas i handelsregistret som sådana enligt den anmälningsskyldiges anmälan eller enligt en anmälan inlämnad av någon annan person som har rätt att lämna in anmälan. Enligt 37 § 2 mom. i handelsregisterlagen har den anmälningsskyldige ingen rätt att genom besvär överklaga ett sådant beslut. Enligt 3 § i handelsregisterlagen är endast de företag och sammanslutningar som räknas upp i paragrafen anmälningsskyldiga. I ett anmälningssäkende hos handelsregistret kan endast undantagsvis någon annan part än den anmälningsskyldige, eller någon annan part som har rätt att lämna in anmälan, anses vara sådan part som avses i 11 § i förvaltningslagen. Inget sådant anmälningssäkende avgörs automatiserat där kretsen av parter skulle kunna vara större.

Eftersom handelsregistrets anmälningsskyldighet endast avser det företag eller den sammanslutning som anmälan gäller, och när man tar i beaktande riktlinjerna (WP251rev.01, 6.2.2018) av arbetsgruppen för skydd av enskilda med avseende på behandling av personuppgifter, har ett avgörande om den anmälningsskyldiges anmälan enligt PRS bedömning inga sådana rättsliga följder eller på liknande sätt betydande följder för den fysiska personen, vilka avses i artikel 22 i EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679). I det här fallet kan ett avgörande som träffas på grundval av en anmälan om förmånstagare således inte anses avse en fysisk person, och den rättsskyddsförutsättning som avses i 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen tillämpas därmed inte.

Till den del som en fysisk person med stöd av 12 § i handelsregisterlagen gör en anmälan om att hen inte är verklig förmånstagare i företaget, avser registreringen den fysiska person som är anmälare. Eftersom personens egen anmälningsskyldighet har bestämts att vara ovillkorlig, kan kretsen av parter i regel inte vara större i dessa fall. I varje fall avgörs inte heller då sådant anmälningssäkende automatiserat där kretsen av parter skulle kunna vara större. Med beaktande av omständigheterna ovan och eftersom PRS avgör automatiserat endast sådana anmälningar om förmånstagare som kan antecknas i handelsregistret som sådana enligt den anmälan som lämnats

in av anmälaren, det vill säga en fysisk person, tillämpas den rättsskyddsförutsättning som avses i 53 f § 1 mom. i förvaltningslagen inte heller när en fysisk person själv lämnar in anmälan om att hen inte är verklig förmånstagare i företaget.

Enligt 53 g § 1 mom. i förvaltningslagen, utöver vad som föreskrivs i 44 § 1 mom. ska av ett förvaltningsbeslut framgå om ärendet har avgjorts automatiserat samt var det beslut om införande som avses i 28 d § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen finns att tillgå. Enligt 2 mom. i samma paragraf, om det inte meddelas något förvaltningsbeslut i ärendet med stöd av någon annan lag, ska de uppgifter som avses i 1 mom. och information om vilka uppgifter som ligger till grund för det automatiserade avgörandet dock meddelas parten på något annat sätt senast när behandlingen av ärendet avslutas.

I ett utdrag ur förmånstagaruppgifterna som ges anmälaren efter registreringen av en anmälan som avgjorts automatiserat, anges från och med den 23 april 2024 att anmälan om förmånstagare har avgjorts automatiserat och var beslutet om införande finns att tillgå. Beslutet om införande publiceras på PRS webbplats och är tillgängligt i PRS kundtjänst senast den 31 oktober 2024.

2.3 Förutsättningar enligt informationshanteringslagen

Enligt 28 a § 1 mom. i informationshanteringslagen ska en myndighet dokumentera uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för fullgörandet av de skyldigheter som föreskrivs i detta kapitel. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska myndigheten säkerställa att behandlingsreglerna för ett automatiserat beslutsförfarande dokumenteras så tydligt och heltäckande att deras lagenlighet kan påvisas. Det ska av behandlingsreglerna särskilt framgå 1) hur det säkerställs att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande, 2) hur ärendet utreds tillräckligt och korrekt, inklusive hörande och 3) hur avgörandet motiveras eller varför det inte behöver motiveras.

Enligt 28 b § 1 mom. i informationshanteringslagen ska en myndighet innan ett automatiserat beslutsförfarande införs och när förfarandet ändras under användningstiden säkerställa att förfarandet motsvarar den dokumentation som avses i 28 a § 2 mom. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska myndigheten säkerställa ett gott språkbruk i automatiserat upprättade handlingar som ges till en part. Enligt 3 mom. i samma paragraf ska de centrala åtgärderna inom kvalitetssäkringen dokumenteras. Enligt 4 mom. i samma paragraf ska myndigheten utse en person som ansvarar för kvalitetssäkringen av det automatiserade beslutsförfarandet.

Enligt 28 c § 1 mom. i informationshanteringslagen ska en myndighet övervaka kvaliteten och innehållets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat och efter införandet hantera de risker som är förknippade med det automatiserade beslutsförfarandet. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska myndigheten utan dröjsmål vidta korrigeringsåtgärder, om det i ett automatiserat beslutsförfarande upptäcks ett fel som kan inverka på innehållet i avgörandet. Ett fel som upptäckts, felets konsekvenser och åtgärderna för korrigeringsåtgärder ska dokumenteras. Särskilda bestämmelser gäller för korrigeringsåtgärder i myndighetens avgöranden. Enligt 3 mom. i samma paragraf ska myndigheten utse en person som ansvarar för kvalitetskontrollen av det automatiserade beslutsförfarandet och för hanteringen av felsituationer.

PRS har dokumenterat uppgiftsfördelningen mellan de personer som ansvarar för fullgörandet av de skyldigheter som anges i kapitel 6 a i informationshanteringslagen i en separat handling som bifogats till det här beslutet om införande. Därtill har PRS utarbetat behandlingsregler för ärenden som avgörs automatiserat. Av behandlingsreglerna framgår att beslutsförfarandet är icke-diskriminerande och att ärendet utreds tillräckligt och korrekt samt motiveringarna till att avgörandet av ett ärende inte behöver motiveras. Behandlingsreglerna har bifogats till det här beslutet om införande. Förfarandet motsvarar dokumentationen som avses i 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen.

PRS har säkerställt ett gott språkbruk i de automatiserat upprättade handlingarna. Kvalitetssäkringen och -kontrollen har dokumenterats såsom krävs enligt lagen, och PRS har planerat förfaranden som säkrar kvaliteten och innehållets felfrihet i ärenden som avgörs automatiserat. De risker som är förknippade med förfarandet hanteras enligt de planer som utarbetats efter införandet av beslutsförfarandet, och PRS vidtar korrigeringsåtgärder enligt planerna om det i beslutsförfarandet upptäcks ett fel som kan inverka på innehållet i avgörandet. PRS har också i övrigt säkerställt att beslutsförfarandet har införts på ett sätt som informationshanteringslagen kräver.

2.4 Dataskyddslagstiftning

Bestämmelser om automatiserat beslutsfattande och dess förfaranden finns i förvaltningslagen och informationshanteringslagen. I den nämnda lagstiftningen finns bestämmelser om nödvändiga åtgärder till skydd för den fysiska personens rättigheter, friheter och berättigade intressen.

PRS har genomfört en dataskyddsbedömning av den automatiska registreringen av anmälningar. Dataskyddsbedömningen har bifogats till det här beslutet. Mer information om behandlingen av personuppgifter vid PRS finns i dataskyddsbeskrivningen.

2.5 Slutsatser

PRS har bedömt i vilka fall och under vilka förutsättningar automatiserat beslutsfattande är möjligt i de anmälningar om förmånstagare som avses i det här beslutet om införande. Bedömningen anges i det här beslutet om införande och i de bifogade behandlingsreglerna. PRS har också gjort alla dokumentationer som lagen kräver och fastställt uppgiftsfördelningen enligt det här automatiserade beslutsförfarandet i en separat handling.

Således uppfyller det redan införda automatiserade beslutsförfarande som beskrivs i det här beslutet om införande kraven enligt den nya lagstiftningen om automatiserat beslutsfattande. Det automatiserade beslutsförfarandet kan därmed godkännas enligt det här beslutet. Det automatiserade beslutsförfarandet infördes innan lagstiftningen (lag om ändring av lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen 488/2023) gällande myndigheternas automatiserade beslutsfattande trädde i kraft. Med den här dokumentationen godkänns det införda beslutsförfarandet på ett sätt som informationshanteringslagen kräver.

2.6 Tillämpade bestämmelser

Förvaltningslag (434/2003): 53 e, 53 f och 53 g §

Handelsregisterlag (564/2023): 1, 3, 5, 10, 12, 15 och 16 §

Lag om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019): 28 a, 28 b, 28 c, 28 d, 28 e, 28 f och 28 g §

Lag om ändring av lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (488/2023): 5 mom. i övergångsbestämmelserna

Lag om Patent- och registerstyrelsen (578/2013): 2 och 3 §

Företags- och organisationsdatalag (244/2001): 11 och 14 §

3. Förteckning över handlingar som ligger till grund för beslutet om införande

Det här beslutet om införande grundar sig på följande handlingar:

- Dokumentation om uppgiftsfördelning (informationshanteringslagen 28 a § 1 mom.) (PRH/1774/02/2024)
- Dokumentation om behandlingsregler (informationshanteringslagen 28 a § 2 mom.) (PRH/1774/02/2024)
- Beskrivning av kvalitetssäkring och kvalitetskontroll (informationshanteringslagen 28 b och c §) (PRH/1774/02/2024)
- Beskrivning av informationssäkerhet (informationshanteringslagen 15 §: säkerhet i fråga om informationsmaterial, och informationshanteringslagen 28 f § 2 mom.: användning av uppgifter) (PRH/1774/02/2024)
- Konsekvensbedömning avseende dataskydd (PRH/1774/02/2024)
- Systemspecifik riskbedömning av informationssäkerhet (PRH/1774/02/2024)

4. Förvaringstid

PRS bevarar det här beslutet om införande i minst fem år från ingången av det kalenderår som följer på det år då det automatiserade beslutsförfarandet togs ur bruk (informationshanteringslagen 28 d § 3 mom.).

5. Offentliggörande och informering

PRS offentliggör det här gällande beslutet om införande på sin webbplats i det allmänna datanätet.

Utifrån den dokumentation som avses i 28 a § 2 mom. i informationshanteringslagen och utifrån beslutet om införande, informerar PRS på sin webbplats om automatiserat avgörande av ärenden inom sitt verksamhetsområde, grunderna för att använda det automatiserade beslutsförfarandet och andra uppgifter som är centrala med avseende på kundens rättigheter.

För mer information om användningen av det automatiserade beslutsförfarandet kontakta PRS kundtjänst: telefon 029 509 5040 eller e-post registratur@prh.fi.

6. Sökande av ändring

Det här beslutet om införande får inte överklagas genom besvär (6 § 2 mom. i lagen

om rättegång i förvaltningsärenden 808/2019).

7. Beslutsdatum och datum för införande

Beslutsdatum: 29 oktober 2024

Datum för införande: 1 juli 2019

8. Godkännande

1. Godkänts av: Lalli Knuutila, direktör

2. Föredragande: Ville Tornberg, registerchef